

УДК 631.331.922

С.І. Коноваленко, В.П. Притулка

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ НАПРУЖЕНОГО СТАНУ БУНКЕРА-НАКОПИЧУВАЧА ПРОТРУЮВАЧА

S.I. Konovalenko, V.P. Prytulka

RESEARCH OF STORAGE HOPPER STRAINED STATUS OF SEEDS PROTECTOR

Для підвищення продуктивності стаціонарних протруювальних комплексів потрібно щоб процес відбору готового продукту, протруєного насіння, мав мінімальний вплив на сам процес протруювання. Потрібно уникати частих зупинок-пусків всієї технологічної лінії із-за накопиченого готового матеріалу. З цією метою протруювальні комплекси в переважній більшості обладнують бункерами-накопичувачами. Це резервуари, в які надходить протруєне насіння після процесу нанесення робочого препарату і де певний час воно зберігається. Окрім функції накопичувати протруєний матеріал там відбувається і значне його перемішування, а додаткові контакти між частинками дозволяють більш рівномірно розподілити хімічний препарат на поверхнях насіння.

Конструкція розробленого бункера-накопичувача включає циліндричну та конусну частини загальним об'ємом $V = 2,2 \text{ м}^3$. Навантаження на стінки бункера утворене тиском сипкого насінного матеріалу.

Даний бункер-змішувач можна віднести до тонких оболонок, розрахунок яких ведемо за безмоментною теорією [1]. Виходячи з цього, напруження σ_m (меридіальне) і σ_t (тангенційне) є головними напруженнями. Третє головне напруження, напрям якого нормальний до поверхні оболонки, на одній з поверхонь (зовнішній або внутрішній) діє тиск p , а на протилежній він рівний нулю. У тонкостінних оболонках завжди σ_m і σ_t значно більші p і, це означає, що величиною третього головного напруження в порівнянні з σ_m і σ_t можна знехтувати, тобто вважати його рівним нулю.

Дія сипкого матеріалу подібна до дії води на стінки резервуару [2], тому вирази головних напружень матимуть вигляд:

– максимальне меридіальне напруження в стінці днища при $x = H_k$ буде

$$\sigma_{m\max} = \frac{\gamma \cdot \operatorname{tg} \alpha}{2h \cos \alpha} \left(H + \frac{H_k}{3} \right) H_k, \quad (1)$$

де γ – густина матеріалу, що наповнює бункер; α – половинний кут конусного днища; h – товщина стінки; H – висота стовпа насіння циліндричної частини бункера; H_k – висота стовпа насіння конусної частини бункера;

– тангенційні напруження

$$\sigma_t = \frac{\gamma \cdot x \cdot \operatorname{tg} \alpha}{h \cos \alpha} (H + H_k - x). \quad (2)$$

Таким чином, вважатимемо, що матеріал оболонки знаходиться в плоскому напруженому стані. Тоді для розрахунку на міцність слід користуватися відповідною теорією міцності. Наприклад, застосувавши IV теорію міцності, умову міцності запишемо так [1]

$$\sigma_{\text{еквIV}} = \sqrt{\sigma_m^2 + \sigma_t^2 - \sigma_m \sigma_t} \leq [\sigma]. \quad (3)$$

Підставляючи числові значення розрахункових величин, результати напружень представимо у вигляді графіків, рис. 1-3.

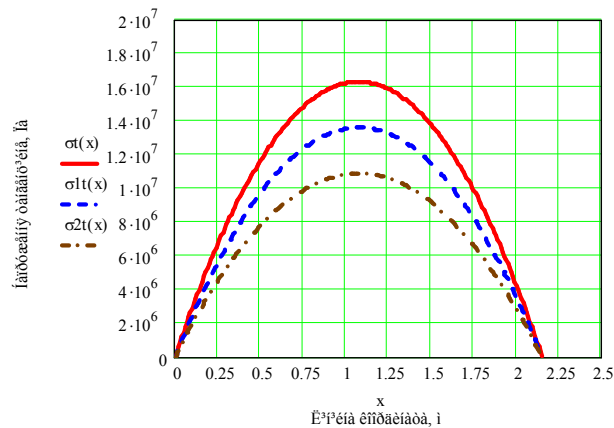

Рисунок 1. Розподіл тангенціальних напружень в стінці бункера при табулюванні товщини стінки: $h = 1,0; 1,2; 1,5$ мм

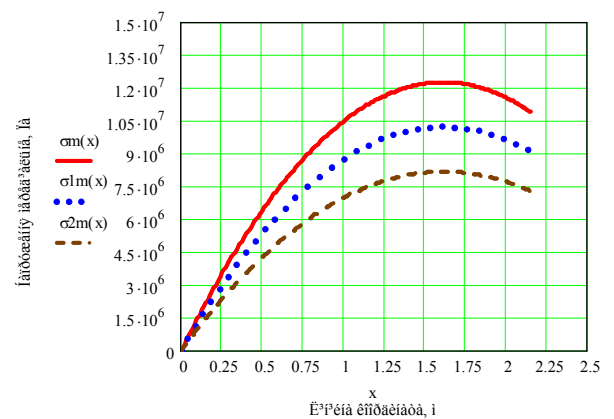

Рисунок 2. Розподіл меридіальних напружень в стінці бункера при табулюванні товщини стінки: $h = 1,0; 1,2; 1,5$ мм

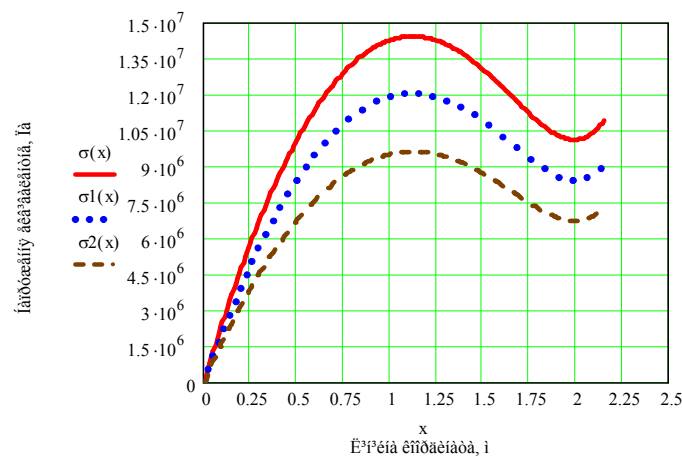

Рисунок 3. Розподіл еквівалентних напружень в стінці бункера при табулюванні товщини стінки: $h = 1,0; 1,2; 1,5$ мм

Отже, графік розподілу еквівалентних напружень вказує на те, що всі табульовані товщини стінок матимуть достатню міцність при максимальному заповненні бункера насінням. Але, з попереднього аналізу за тангенціальними напруженнями, товщина стінки 1 мм є ненадійною. Тому приймаємо рішення, що товщина стінки бункера-накопичувача повинна становити не менше 1,2 мм.

Література

1. Опір матеріалів [Текст] / Під заг. ред. акад. АН УССР Г. С. Писаренко. – К.: Вища школа, 1974. – 304 с.
2. Сельскохозяйственные и мелиоративные машины [Текст] / Под ред. Г.Е. Листопада. – М.: Агропромиздат, 1986. – 688 с.